

ÅRSMELDING

Norsk Maritimt Museum

2019

Året 2019 ved Norsk Maritimt Museum

Personale

Det ble i løpet av året utført 38,4 årsverk ved museet. Dessuten ble det utført en betydelig frivillig innsats gjennom Norsk Maritimt Museums Venner. Venneforeningen bidrar aktivt i BåtLab'en, Barnas Båtverksted, ordningsarbeid i bibliotek og arkiv og på andre samarbeidsflater. En stor andel av driften og vedlikeholdet av museets fartøyer er dessuten basert på en betydelig ulønnet og frivillig innsats.

Nedenfor følger en oversikt over personer som har hatt fast eller midlertidig arbeid ved museet i hele eller deler av 2019. Det skilles ikke mellom hel- og deltidstillinger.

AVDELING NORSK MARITIMT MUSEUM

Avdelingsdirektør

Pedersen, Tove Wefald

Arkeologisk seksjon

Chiosea, Cornelia Wiktorina

Douglas, John

Falck, Tori (seksjonsleder)

Fawsitt, Sarah Elizabeth

Forsetløyken, Live

Grue, Marja-Liisa

Hobberstad, Lin Cecilie

Holmen, Khalil Olsen

Hovdan, Monica

Johannessen, Jørgen

King, Benjamin (praktikant)

Kooijmans, Jeroen Louwe

Knustad, Eline

Kvalø, Frode

Kvernberg, Lars Bigum

Nordlie, Erlend

Lauvland, Selma Johanne

Lauvland, Selma Johanne

Melsom, Charlotte

Nymoene, Pål

Petterson, Susanne

Reitan, Morten

Rodum, Christian

Skogvold, Guro

Stanek, Andrew

Steen, Kristina

Stålegård, Lars (prosjekt)

Thome, Pål

Van Riel, Sjoerd

Vangstad, Hilde

Wammer, Elling Utvik

Ødegaard, Kenneth

Ørvik, Thomas Brekk

Publikumsseksjonen

Luna-Ruud, Linda (seksjonsleder)

Sletten, Heidi Thöni

Karvel, Eva (frivillig)

Bennick, Espen (praktikant)

Forsknings- og utstillingsseksjonen

Ahrens, Sven (seksjonsleder)

Bagle, Eyvind

Bondevik, Hjørdis

Havstad, Elisabeth Sinding (praktikant)

Koren, Elisabeth Solvang

Norseng, Per Gudbrand

Wæhle, Espen

ANSATTE I FELLESAVDELINGER I STIFTELSEN NORSK FOLKEMUSEUM

Dokumentasjonsavdelingen

Bondevik, Hjørdis
Fiske, Ole Hajem
Galåen, Per Gisle
Gjerulfsen, Ole Henrik (praktikant)
Kjørsløvik, Beate

Rosende, Sonia (praktikant)
Rosenqvist, Kaja
Sommerfeldt-Colberg, Jørgen
(prosjektansatt)

Konserveringsavdelingen

Nøreng, Camilla

Sikkerhet og drift

Eggen, Jonas
Haugli, Arild

Semcesen, Fredrik

Økonomi- og administrasjonsavdelingen

Baskaran, Sajithan
Bessesen, Lars
Boumaidoum, Lachen
Brusell, Rasmus
Crespi, Jonathan
Dunlop, Marianne
Gonzalez, Gabriel Ramirez
Forberg, Gina
Hall, Julia Rodum
Haugen, Inger Lykke
Hebda, Magdalena
Ibabao, Marianne A.
Jacobsen, Marianne Preus (leder
besøksenter og museumsbutikk)
Jensrud, Marianne (kaféleder)
Khan, Clara
Knustad, Eline
Knutsen, Ramajana
Krantz, Amanda
Litangen, Vegard (kafé- og
bookingansvarlig)

Maroy, Isabelle Riziki
Myhren, Lea
Mæland, Ragnhild
Nicolaou, Agnete
Ossege, Lucy
Paramasamy, Baskaran
Ramirez, Kira Marie Bjørnås
Romeo, Veljorie Achaso
Rosenqvist, Kaja
Saga, Charlotte
Spahic, Sanida
Stensli, Maren Horn
Sørsdal, Håvard Løkke
Sørsdal, Ingjerd Løkke
Tsuchiya, Mimiko
Tursun, Waris
Tennfjord, Anna
Valle, Alexandra del
Waalman, Henriette

Utstillinger, formidling og markedsføring

NMM arbeider målrettet med å gjøre tilbudene våre tilgjengelig for publikum. Skoleklasser og barnefamilier har vært og er et særlig satsningsområde. Tilbudene markedsføres gjennom nettsider, sosiale medier og annonser. Vi har aktivt arbeidet med å representert med aktuelle arrangementer i byens aktivitetskalendere, eks stand, Aktiv i Oslo, VisitOslo m.fl. Besøktallet for 2019 var 68 463 og en liten nedgang fra 2018. Det skyldes i hovedsak at museet ikke har hatt noen nye utstillinger **ila** 2019.

Satsningsområdet for den yngste besøksgruppen fortsatte med teaterstykket «Mellom Jungel og hav - en stormende fortelling om Chiefen og Sally Jones» og utstillingen «På reise med Chiefen og Sally Jones». Våre besøkende har etablert et godt forhold til denne karakteren og utstillingen og vi opplever god respons og stadig gjenbesøk.

Teaterforestillingen «Mellom jungel og hav- en stormende fortelling om Chiefen og Sally Jones er en populær familieaktivitet på museet.

Norsk Maritimt Museum var med som aktør i Oslo europeisk miljøhovedstad i 2019 og bidro med hele fire arrangement i samarbeid med Kon-Tiki museet og Fram-museet. Blant annet en spennende miljørebus, påskemysterier, miljøuke for skoleklasser og arkeologisk utgravning for barna.

Hvalhaien Tom, som Thor Heyerdahl stiftet bekjentskap med under sin ferd på Kon-Tiki-flåten dukket også opp utenfor Fyrtårnet på Bygdøyenes og hilste på de fremmøtte.

Barna er med på arkeologisk utgravning under museets miljøarrangementer.

Markeringen av Frigjørings og veterandagen 8. mai er en viktig høytidsdag på Norsk Maritimt Museum. Under den tradisjonelle markeringen ved Krigsseilermonumentet ble plaketten fra det krigsforliste skipet D/S *Octavian* overrakt til Norsk Maritimt Museum. Kaptein Rustin

Cassway, som ledet dykkerekspedisjonen som førte til funnet av D/S *Octavian*, var tilstede med sitt dykkerteam, og overrakte plaketten fra skipet som ble funnet på 60 meters dyp. Funnene som amerikanerne gjorde skulle siden bidra til at Norsk Maritimt Museum kunne verifisere vrakets opprinnelse.

I samarbeid med Stiftelsen Arkivet i Kristiansand klarte museet å spore opp etterkommere av mannskapet som seilte med D/S *Octavian* på sin siste ferd. Hele 70 etterkommere ble invitert til en privat markering der det amerikanske dykkerteamet med Cassway i spissen, presenterte sitt arbeid på vraket. Dokumenter fra arkivet og svovel fra lasten fra D/S *Octavian* ble også lagt frem for de fremmøtte etterkommerne, og er nå innlemmet i museets utstillinger. Regjeringen var representert ved helseminister Bent Høie og hovedtaler var Bjørn Tore Rosendahl fra Stiftelsen Arkivet i Kristiansand. KNM *Alta* lå til kai for anledningen og stilte med to æresvakter. Det Norske Sjømannskor bidro til sang og underholdning både ved monumentet og inne i museets sentralhall.

Overrekkelsen av plaketten fra D/S *Octavian* under 8. mai-markeringen ved Krigsseilermonumentet på Bygdøynes. F.v. avdelingsdirektør Tove Wefald Pedersen, helseminister Bent Høie, kaptein Rustin Cassway, fra Stiftelsen Arkivet i Kristiansand Bjørn Tore Rosendahl.

I 2019 har vi også tilbudt både faste «baby-omvisninger» siste onsdag i måneden og «Speed-Tours» i skolens sommerferie. Vi har nådd ut til foreldre med små barn som har fått en omvisning i museet og med spennende tema og for turistene muligheten til å se høydepunktene i våre utstillinger på relativt kort tid.

Babyomvisning på museet -til glede for de minste og foreldrene deres!

I mai arrangerte også Oslo Tattoo Convention med undertittel «Sailors edition» sitt årlige arrangement på Norsk Maritimt Museum. Det ble en stor suksess, med over 40 utstillere fra inn og utland. Museet inviterte også til samtale i sofaen med førstekonservator Elisabeth Koren og Rune «Supern» Olsgaard om sjømannstatoveringer.

Rehabiliteringen av Båthallen ble ferdigstilt i november 2019. Arbeidene har pågått i om lag seks hektiske måneder. Båthallen har med dette gjennomgått en omfattende oppgradering som igjen gjør det mulig å benytte bygget til utstillinger. Parallelt med rehabiliteringen har også museets ansatte arbeidet med innholdsproduksjon og konservering av gjenstander til utstillingen. Det kommende året vil museet arbeide med å realisere utstillingsplanene i Båthallen. På grunnplan blir det en utstilling med tradisjonsbåter om kystbefolkningens liv på 1800-tallet. En arkeologiutstilling om Oslo havn på 16- og 1700- tallet skal fylle arealene på mesaninen. Mange ansatte er involvert i utstillingsarbeidene, og uten deres innsats og

kompetanse hadde ikke museet kunnet gjenåpne Båthallen. 2020 blir et hektisk men interessant og spennende år for Båthallen.

2019 ble Båthallen ferdig rehabilitert. Takarbeidene var omfattende. Blant annet ble det isolert utvendig og det ble lagt nytt kobbertak.

I forbindelse med arbeidet med ny Båthall og konservering av båter og gjenstander til ny utstilling ble en av museets utstillingssaler gjort om til konserveringsverksted og magasin. Som en del av høstprogrammet åpnet vi opp denne delen av museet og inviterte publikum inn i «kulissene» der publikum får møte de virkelige ekspertene på konservering og arkeologi. Publikum fikk komme tett innpå gjenstanden og ikke minst se gjenstander som aldri tidligere er blitt vist. Denne formidlingsideen vant også annenplass i «Mot i museer» under det årlige museumsmøtet i Haugesund i april.

Barnas båtverksted er fremdeles en av museets best besøkte aktiviteter, og feiret i 2019 hele 10 år! Gjennom disse 10 årene har dette gledet mer enn 14 000 barn. Våre frivillige og aktive medlemmer i venneforeningen gjør en uvurderlig innsats på mange områder av museets virksomhet. Hver søndag utenom jule- og sommerferiene arrangeres Barnas Båtverksted på museet, og det er stadig etterspørsel etter aktiviteter og arrangementer utover de faste søndagene også.

Direktesendt formidling fra ROV-undersøkelsen av DS Norge. Publikum fikk se live-bilder fra toktfartøyet og ROVén på 170 meters dybde. Pionerformidling! Foto: Haakon Harriss/Norsk Folkemuseum

9. mai inviterte arkeologene til direktesendt formidling av ROV-undersøkelsen av skipsvraket etter forliset av D/S Norge. Vraket ligger på 170 meters dybde i Byfjorden utenfor Kristiansand, og publikum kunne følge hendelsen både fra foredragssalen på museet og på internett. Filmen kan fremdeles sees på museets Youtube-kanal:

<https://www.youtube.com/watch?v=GtAxHqRoWVk&t=210s>. Prosjektet ble gjennomført sammen med SubseaX og Saastad ROV, med støtte fra Riksantikvaren.

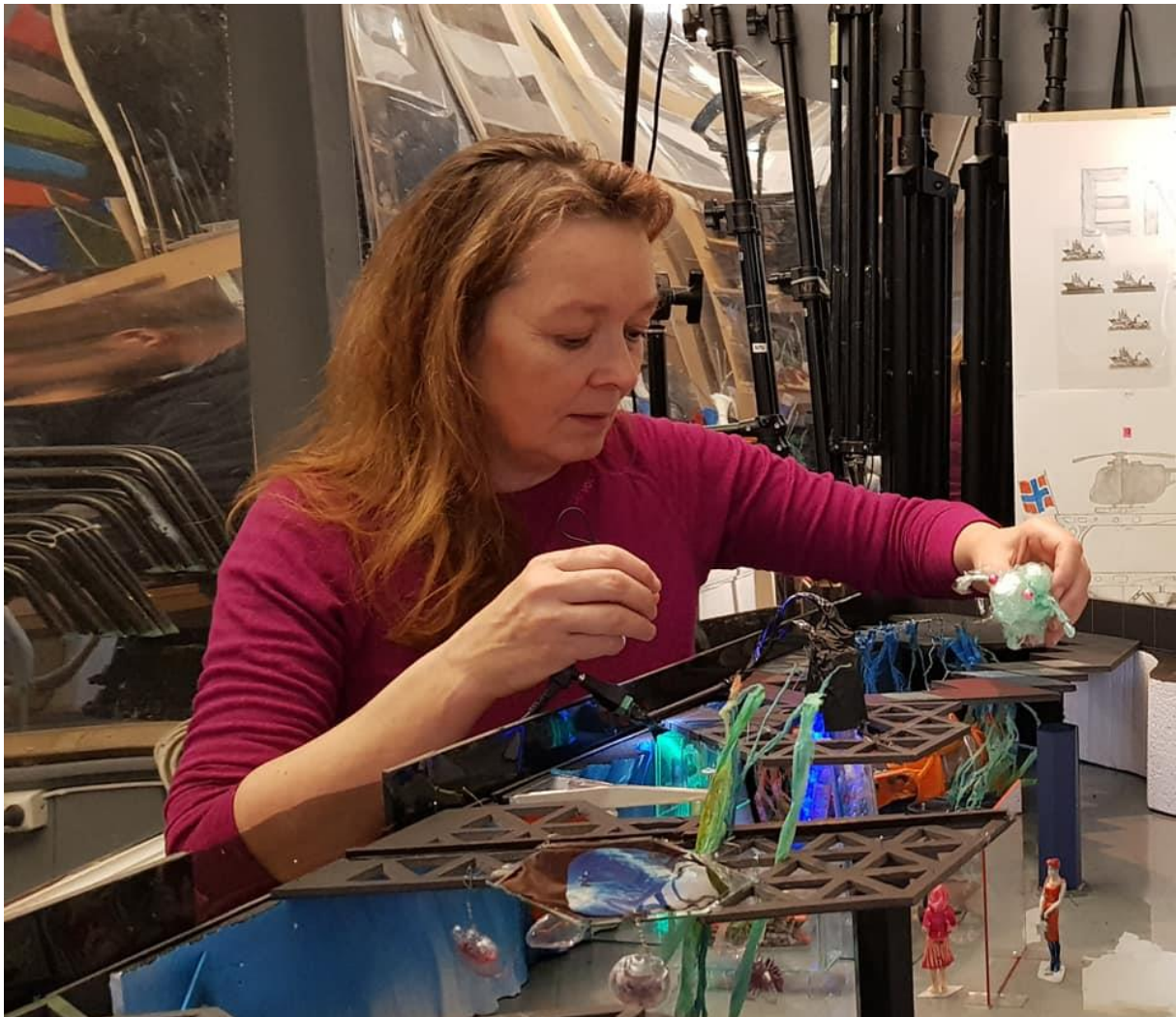
Første halvdel av 2019 ble det gjennomført et omfattende vedlikeholdsarbeid i utstillinger og utstillingslokaler. På grunn av flere strømbrudd på Bygdøyenes var det nødvendig å skifte ut alle Dali og programmerte lysspottene i alle etasjer. Det ble også skiftet ut mediaspillere, prosjektorlamper og noen prosjektorer. I tillegg kom omfattende programmeringsarbeider på datamaskinene i utstillingene.

Arrangement i Museumsverksted 10. september. Tori Falck forteller om utgravingene i Bjørvika, viste fram funn og presenterte planene for den arkeologiske utstillingen i Båthallen

Det ble foretatt mindre ombygginger i utstillingene som fornying av «I rute» og diverse mindre vedlikeholds- og fornyingstiltak i Sally Jones.

Det er lagt ned et stort arbeid med detaljplanlegging av utstillingen «Oppdag havet». Prosjektet fikk tildelt midler fra Handelens miljøfond i 2019. Prosjektleder er Espen Wæhle. Utstillingen lages i samarbeid med kunstnerne Pjotr Sapegin og Kristin Günther. Nedbygging av deler av utstillingen «Norge er Havet» ble gjennomført i desember 2019. Utstillingen åpner i 2020.

Kunstnerne Kristin Günther og Pjotr Sapegin samarbeider med museet om utforming av miljøutstillingen Oppdag havet!

I 2019 er det også arbeidet med konsepter og planer for videre utvikling av utstillingene på museet. Det omfatter bygging av vikingtidsbåt og utstilling i samarbeid med Kulturhistorisk museum i «Skipet», Lingeutstilling i Sentralhallen, fotoutstilling i Nalu og oppgradering av malerisamlingen m.m.

Besøkscenter, kafeer og utleievirksomhet

Besøkscenteret; som omfatter billettsalg, museumsbutikken 'Fritt om bord' og Kafé Fjord er nå godt etablert. Billett- og butikkomsetningen samlet ligger foran fjorårets omsetning til tross for en markant nedgang i salg og registrering av besøkende med Oslo Pass. VisitOslo har

rapportert om en generell nedgang etter at utsalgsprisen ble hevet i 2019. Det har også vært en generell nedgang i varehandelen i Oslo sentrum og dagens kunder er mer krevende og bevisste enn noen gang. Vi tenker at det kan gi store muligheter for spesialbutikker, slik som fremtidens museumsbutikker. Omsetningsøkningen av butikkvarer til tross for publikumsnedgang, viser at våre besøkende setter pris på et varesortiment som har en tydeligere miljøprofil, bedre kvalitet og lengre levetid enn de mer typiske og rimelige suvenirproduktene. Vi kan ikke alltid konkurrere på pris, men 'Fritt om bord' har en gjennomtenkt egenart og verdiskapning som gir merverdi til kundene og lokalområdet. Vi mottar fortsatt jevnt over gode tilbakemeldinger direkte fra publikum, og serveringsvirksomheten og museumsbutikken er en viktig del av totalopplevelsen for våre gjester. Besøkssenterets overordnede målsetting er å videreutvikle og å forbedre kvaliteten på besøksopplevelsen - vår ambisjon er å være best i Oslo.

Utleievirksomheten har hatt en solid utvikling og omsatte over det som var budsjettet. Det har vært viktig å strukturere utleietilbudet tilpasset ulike målgrupper og presentere dette på våre nettsider. En viktig målgruppe er brudepar, og utleieansvarlige ved Norsk Maritimt Museum og Gjestestuen deltok med egen stand på bryllupsmesse.

BåtLab'en

2019 var et travelt år for frivillige og ansatte i BåtLab'en. Det første halvåret ferdigstilte båtbygger Lars Stålegård og de frivillige rekonstruksjonen av en middelalderbåt i Middelalderparken. Prosjektet var et samarbeid mellom Kulturetaten i Oslo kommune og BåtLab'en som har pågått siden 2016. Den 18. juni ble båten sjøsatt på vannspeilet i Middelalderparken med rundt 1000 skolebarn tilstede, og akkompagnert av gjøglere, riddere og musikere. Rina Mariann Hansen (Ap), som er byråd for kultur, idrett og frivillighet var gudmor. 2000 skolebarn hadde besøkt båtbyggeriet i Middelalderparken i løpet av byggeperioden, og båtens navn, Nordlid, var foreslått av en av elevene. Sjøsettingsarrangementet var en stor suksess, og en verdig avslutning på prosjektet.

Båtbygger Lars Stålegård og de frivillige i BåtLab'en gjør Nordlid klar for sjøsetting.

Sjøsetting av Nordild ved vannspeilet i Middelalderparken.

De frivillige har deltatt i mange prosjekter i Båtlåben det siste året. Uten de frivilliges fantastiske innsats hadde ikke museet hatt anledning til å drive båtbyggeriet. De frivillig var en meget viktig ressurs for båtbygger Lars Stålegård i slutfasen av byggingen i Middelalderparken. I tillegg var de involvert i planleggingen og gjennomføringen av sjøsettingsarrangementet. Årlig vedlikehold og sjøsetting av Vaaghals og nordfjordbåten gikk som vanlig etter planen.

Våren 2019 ble samarbeidsprosjektet med Hersleb videregående skole kalt «Unge krefter i møte med kystkultur» avsluttet. Prosjektet hadde oppstart i august 2018, og ble støttet av Norges Museumsforbund. Målsettingen med prosjektet var å undersøke om museet kunne være en god og inkluderende læringsarena for ekstra utsatte/sårbare typer elever i den videregående skolen. Museumsansatte gjorde seg mange relevante og nyttig erfaringer i prosjektet, bl.a. om hvordan vi kan skape et godt miljø for inkludering av elevene i vår daglige praksis. Museet ønsker å videreføre samarbeidet med Hersleb videregående skole i forbindelse med nye rekonstruksjonsprosjekter i Båtlab'en.

I sommermånedene arrangerte Båtlab'en seilturer med renessansebåten Vaaghals for museumsbesøkende på Bygdøyenes. Seilasene foregikk på annonserte tidspunkter. Sommerens erfaringer viser at det er mange som ønsker å delta på seilaser i helgene, så sant været er godt.

Forskning og annen FoU-relatert virksomhet

Forskningsvirksomheten ved Avdeling Norsk Maritimt Museum var i 2019 særlig knyttet til to større forskningsprosjekter:

Førstekonservator Elisabeth S. Koren hadde i 2019 som i 2018 utvidet forskningstid for å konsentrere forskningsarbeidet sitt om en større vitenskapelig monografi om norske sjøfolk under og etter 1. verdenskrig, som en oppfølging av utstillingen «Torpedert» ved museet. Dette forskningsprosjektet ble fullført mot slutten av året, og resultatet publiseres på Fagbokforlaget tidlig i 2020 under tittelen *Hedret og glemt. Krigsseilerne fra første verdenskrig og det norske samfunnet.*

Det internasjonale forskningsprosjektet «The Last Ice Age» ved NMM, som startet opp i 2018, ble også i 2019 ledet av seniorkonservator Per G. Norseng. I tillegg til Eyvind Bagle, som har permisjon fra sin ordinære stilling som seksjonsleder ved museet for å arbeide på heltid i tre år med en PhD-avhandling, finansierer Norges forskningsråd i prosjektperioden en post doc-forsker ved Universitetet i Sørøst-Norge og to PhD-studenter ved museets britiske samarbeidspartner University of Hull. Historikeren Ingo Heidbrink, som er professor ved Old Dominion University i Norfolk, USA, var dessuten gjesteforsker ved NMM i tre måneder i 2019 for å arbeide med prosjektet. Og kulturhistorikeren Inger-Johanne Lyngø var i seks måneder engasjert som forsker ved Avdeling NMM på 50% deltid. Prosjektet avviklet et prosjektseminar i Hull i september 2019. De norske prosjektdeltagerne holdt en hel del vitenskapelig og populærvitenskapelige innlegg og foredrag i 2019. Bl.a. ble det arrangert et fagseminar i Nasjonalbiblioteket i samarbeid med Norsk Lokalhistorisk Institutt der. Dette ble strømmet på nettet. Det ble dessuten publisert én fagfelleurdert vitenskapelig artikkel fra prosjektet. Mer omfattende resultater av dette langsiktige prosjektet vil imidlertid først foreligge mot slutten av prosjektperioden, i 2021 og 2022.

Den største forskningsressursen i museet var ellers i 2019 som tidligere år den avtalefestede forskningstiden til de ansatte i faste vitenskapelige ansatte (normalt 25% av årsverket). Etter at en av disse gikk av med pensjon ved utgangen av 2018 uten å bli erstattet, bestod det faste vitenskapelige personalet ved NMM i 2019 av syv personer, fem arkeologer og to historikere:

Seksjonsleder/Førstekonservator Sven Ahrens (arkeolog)
Seksjonsleder/forsker III Tori Falck (arkeolog)
Førstekonservator Elisabeth S. Koren (historiker)
Konservator/Forsker III Frode Kvalø (arkeolog)
Seniorkonservator/forskningskoordinator Per G. Norseng (historiker)
Førstekonservator/forsker II Pål Nymoen (arkeolog)
Konservator/forsker III Hilde Vangstad (arkeolog)

I Arkeologisk seksjon hadde dessuten Elling Utvik Wammer inntil 25% forskningstid som vikar i arbeidsoppgavene til Sven Ahrens. I tillegg hadde prosjektleder Espen Wæhle og konservatorkandidat Hjørdis Bondevik i Forsknings- og utstillingsseksjonen i 2019 som året før anledning til å bruke noe arbeidstid på forskning med sikte på å kvalifisere seg til autorisasjon som henholdsvis førstekonservator og konservator NMF. I første halvår 2019 var dessuten historikeren Ole Henrik Gjeruldsen knyttet til museet som praktikant. Og det arkeologiske fagmiljøet ved Avdeling NMM har stadig nytte av å ha professor emeritus Arne Emil Christensen som gjesteforsker.

Arkeologenes kapasitet til forskning og publisering var imidlertid i 2019 som foregående år begrenset av delvis permisjon i en av forskerstillingene, nedbemanning i andre fagstillinger i Arkeologisk seksjon og økt press på inntjening fra forvaltningsoppdrag på det gjenværende personalet. I tillegg var Sven Ahrens gjennom hele året overført til Forsknings- og utstillingsseksjonen for å vikariere som seksjonsleder der i Eyvind Bagles permisjon. Ahrens delte der ansvaret for å administrere og koordinere forskningsvirksomheten ved Avdeling NMM med Per G. Norseng som i 50% stilling er forskningskoordinator for Stiftelsen Norsk Folkemuseum og sekretær for det sentrale forskningsutvalget.

Museets kombinerte vitenskapelige og populærvitenskapelige årbok *Mennesket og havet* ble også 2019 redigert av Elisabeth S. Koren, Sven Ahrens, Hjørdis Bondevik og Per G. Norseng, med førstnevnte som hovedredaktør. Den utkom i september, noe forsinket som følge av

omlegging til mer profesjonell produksjon og utgivelse gjennom Museumsforlaget i Trondheim. I forbindelse med denne omleggingen ble det også bestemt å legge om nummereringen av årgangene, «hoppe over» 2018-årgangen og kalle 2019-utgivelsen årbok for 2019. Denne årgangen inneholder tre fagfelleverderte vitenskapelige artikler og fire populærvitenskapelige artikler, dels krevet av eksterne forfattere og dels av ansatte ved Avdeling NMM og Stiftelsen Norsk Folkemuseum for øvrig.

I tillegg til årboken utgav avdeling NMM fem arkeologiske rapporter i museets rapportserie, og de ansatte i Arkeologisk seksjon ferdigstilte en rekke mindre rapporter.

Både ansatte med og uten avtalefestet forskningstid ved Avdeling NMM oppmuntres til å publisere i fagfelleverderte vitenskapelige kanaler. En ordning med tildeling av mindre driftsmidler til forskningsprosjekter ble videreført også i 2019. Avdelingens ansatte har alene eller sammen med andre publisert fem fagfelleverderte arbeider på nivå 1 i det norske akkrediteringssystemet for vitenskapelig publisering, et større skrift og fire artikler. Dette er ett fagfelleverdert arbeid mer enn året før, men likevel atskillig mindre enn i de foregående årene. I tillegg er det utgitt to andre faglige/vitenskapelige artikler uten fagfellevurdering og syv populærvitenskapelige artikler. Av de sistnevnte inngår tre i et samarbeid som i 2019 ble inngått med redaksjonen i det populærhistoriske magasinet *Aftenposten Historie*. Dette samarbeidet videreføres i 2020. For øvrig publiserte personalet ved Avdeling NMM fire bokanmeldelser, et avisinnlegg med faglig innhold og et stort antall feltblogger fra utgravningene i Bispevika i Oslo.

Det er naturlig at særlig den vitenskapelige produksjonen varierer en hel del fra år til år i et så vidt lite forskningsmiljø som vårt. Resultatene fra 2019 må imidlertid som i 2018 også ses på bakgrunn bemanningssituasjonen i Arkeologisk seksjon som de siste årene har gjort det enda vanskeligere enn før for de vitenskapelig ansatte arkeologene å ta ut forskningstiden sin. Mye av forskningskapasiteten i Forsknings- og utstillingsseksjonen gikk altså dessuten med til større prosjekter som på kort sikt har stått i veien for vitenskapelig publisering også i 2019, men som på sikt må antas å bidra til økt publisering igjen, slik monografien om krigsseilerne under første verdenskrig var et nært forestående et eksempel ved utgangen av året.

Til tross for forholdsvis beskjeden vitenskapelig publisering har Avdeling NMM dessuten på flere andre måter markert seg godt som forskningsbasert fagmiljø i 2019 også:

I 2019 utviklet museet et spennende prosjekt i samarbeid med *Patrimonio Cultural* i Portugal, en institusjon som tilsvarer Riksantikvaren i Norge. Sammen med våre nye portugisiske kollegaer skal vi gjennomføre flere felles prosjekter over fire år knyttet til dokumentasjon av skipsfunn, konservering og utgravning/overvåking under vann. Museet har også deltatt på et større registreringsprosjekt i Hellas, *Kasosprosjektet*, der Frode Kvalø har fungert som undervannsfotograf (<https://kasosproject.com/EN/>).

Sven Ahrens deltok med foredrag ved 30-årsjubileet til Det norske institutt i Athen og i planleggingen av en publikasjon fra kartleggingsprosjektet "Underwater survey of the South Coast of Naxos" som han de foregående årene ledet i et samarbeid mellom instituttet, greske kulturminnemyndigheter og Arkeologisk seksjon NMM.

På vegne av Forsknings- og utstillingsseksjonen fulgte Espen Wæhle opp samarbeidet med forskere ved Sosialantropologisk institutt ved Universitetet i Oslo i det internasjonale forskningsprosjektet «Life Cycle of the Container Ship». Siktemålet er først og fremst at

resultatene fra prosjektet skal formidles i en utstilling og på annen måte av museet, men avtalen åpner også for medvirkning i forskningsarbeidet.

NMM videreførte i 2019 dessuten sitt engasjement i de nasjonale museumsnettverkene for sjøfart og for fiskerihistorie og kystkultur. Som i foregående år hadde Elisabeth S. Koren på museets vegne ansvaret for å koordinere Sjøfartsnettverket. Som et resultat av dette arbeidet fikk NMM på vegne av nettverket i 2018 gjennomslag for en søknad om midler fra Norsk kulturråd til et treårig nettverksprosjekt for å tilpasse gjenstandsdatabasen Primus til bruk i registrering av sammensatte arkeologiske funn for å gjøre materialet lettere tilgjengelig både for museenes egne forskere og eksterne brukere. Arbeidet med dette kom godt i gang i 2019, og er et samarbeid mellom flere museer, spesielt de tre marinarkeologiske museene (NMM, Stavanger Maritime Museum og Bergens sjøfartsmuseum) og KulturIT. Arkeologisk seksjon ved NMM har ledet arbeidet med dette prosjektet i 2019.

En rekke ansatte ved NMM har dessuten gjennom 2019 som tidligere år pleid kontakter med sine respektive fagmiljøer gjennom deltagelse på og organisering av vitenskapelige konferanser og annet eksternt faglig og fagligadministrativt arbeid:

Avdelingen stod også i 2019 på vegne av Stiftelsen Norsk Folkemuseum for organiseringen av et seminar de årlige Forskningsdagene som Norges forskningsråd står bak. Denne gangen var det de pågående arkeologiske undersøkelsene i Bispevika i Oslo som var tema, og seminaret ble arrangert i samarbeid mellom Arkeologisk seksjon NMM og Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU).

Flere ansatte hadde sensoroppdrag på ulike fagnivåer i universitets- og høyskolesektoren, og museets forskningskoordinator hadde også i 2019 bistilling som professor ved Universitetet i Sørøst-Norge. Dessuten har flere ansatte markert fagmiljøet vårt utad på andre måter. Til sammen har personalet ved NMM for 2019 rapportert om 19 vitenskapelige foredrag på konferanser og seminarer i inn- og utland, 23 populærvitenskapelige foredrag o.l. og 11 bidrag på radio eller TV.

Publiserte arbeider 2019 (forfattere fra NMM er uthevet)

Vitenskapelige arbeider med fagfellevurdering (nivå 1)

Norseng, P. G. 2019. «Fersk fisk og kald pils i 'den siste istid' – om naturisens rolle i kystøkonomien og det moderne gjennombruddet i Norge», *Heimen - Lokal og regional historie* årgang 56/3: 214-237.

Norseng, P.G. 2019. «Kirke, prest og kirkesogn i Rygge i katolsk tid». B. Bandlien (red.): *Arvegull. Rygge kirke*. Oslo, Press Forlag:190-207, 213-227, 247-249.

Stylegar H., F, **Nymoens, P.**, Eikli, G. 2019. *Pirates and Merchants – Hanse traders and Victual Brothers in Skjernesund and other outports of southernmost Norway in the early fifteenth century*. AmS-Skrifter 26. Stavanger, Arkeologisk Museum/Universitetet i Stavanger.

Wammer, E.U., Anja Mansrud, **P. Nymoens** og **F. Kvalø**. 2019: «Mistet på sjøen? En nyoppdaget fiskekrok fra steinalderen i Søgne, Vest-Agder». *Primitive tider* 21. årgang: 97-115.

Wæhle, E. 2019. «Kolonialismens dampende flodfartøy i Kongostaten». *Mennesket og havet. Årbok for Norsk Maritimt Museum* årgang 2019. Trondheim, Museumsforlaget: 71-96.

Publiserte faglige/vitenskapelige arbeider utan fagfelleevaluering

Melsom, E. og E. U. Wammer. 2019. «Unge krefter i møte med kystkultur. Erfaringer fra et prosjekt om læring og inkludering gjennom museumsarbeid. Helle Christine Ravn et. al. (red.) *Inkluderende museer – Kulturkunnskap og arbeid som katalysator for god inkludering.* Oslo, Norges Museumsforbund 2019: 169-178.

Johannessen, Jørgen. 2019. «Himmlers Folkemuseum», *Museumsbulletinen* årgang 2019 hefte 2-3. Oslo, Stiftelsen Norsk Folkemuseum: 42-45.

Publiserte forvaltningsrapporter

Nymoen, Pål og Kristina Steen. *Sikring av skipsfunn, id. 238336, Bamble kommune, Telemark fylke, Norsk Maritimt Museum Arkeologisk rapport 2019:1.*

Reitan, Morten. *Arkeologisk registrering under vann, Svinør. Lindesnes kommune, Vest-Agder fylke, Norsk Maritimt Museum Arkeologisk rapport 2019:2.*

Kvalø, Frode og Elling Wammer. *Ny-Hellesund. Marinarkeologi og verdiskaping, Norsk Maritimt Museum Arkeologisk rapport 2019:3.*

Grue, Marja-Liisa P. *Arkeologisk overvåking. Tomt B2, Oslo kommune, Norsk Maritimt Museum Arkeologisk rapport 2019:4.*

Kvalø, Frode. *Arkeologisk overvåking med punktskysammenligning. Kroodden, Kristiansand kommune, Vest-Agder fylke, Norsk Maritimt Museum Arkeologisk rapport 2019:5.*

Publiserte populærvitenskapelige arbeider

Ahrens, S. 2019. «Arkeologen forteller: Det Tiendes Hus i Christiania». *Aftenposten historie* hefte 10/2019. Oslo, Aftenposten: 82.

Bondevik, H. 2019. «Kva fortel skutebildla? – Ein introduksjon til skipsportrettet som sjanger.» *Mennesket og havet. Årbok for Norsk Maritimt Museum* årgang 2019. Trondheim, Museumsforlaget: 27-31.

Gjeruldsen, O.H. 2019. «MS *Etnesfjell* – ulykkesskipet som fikk nytt liv», *Mennesket og havet. Årbok for Norsk Maritimt Museum* årgang 2019. Trondheim, Museumsforlaget: 33-42.

Kvalø, F. 2019. «Arkeologen forteller: Norges første dampskipskatastrofe. Hjuldamper funnet etter 164 år på sjøbunnen». *Aftenposten Historie* hefte 11/2019. Oslo, Aftenposten: 98.

Kvalø, F. og E.U. Wammer. 2019. «Skipsvraket av "Pelikanen" fra 1697 identifisert med dendrokronologi». Udatert nettartikkel Norsk Maritimt Museum:
<https://marmuseum.no/pelikanen>.

Johannessen, J. 2019. «Arkeologen forteller: Fant senket norsk lasteskip på havets bunn». *Aftenposten Historie* hefte 9/2019. Oslo, Aftenposten: 84.

Mjærum, A. og **J. Johannessen**. 2019. «En tusen år gammel fiskefelle fra skogsvannet Grunna i Buskerud,». *Norark. Norsk Arkeologi* 22.10. 2019: <http://www.norark.no/prosjekter/grunna/en-tusen-ar-gammel-fiskefelle-fra-skogsvannet-grunna-i-buskerud/>.

Avisartikler, debattinnlegg, bokomtaler m.m.

Christensen, A.E. 2019. «Jekta og nordlandsbåten. (Omtale av) *Gunnar Eldjarn, Jon Bojer Godal: «Jekta og Nordlandsbåten», Ottar populærvitenskapelig tidsskrift fra Tromsø Museum nr. 4 – 2018»* KYSTEN hefte 2/2019: 56

Christensen, A.E. 2019. «Oselvarbåten. (Omtale av) *Hans Kr. Bukholm: «Oselvarbåten. En vestnorsk kysttradisjon»*. Skald 2018». *KYSTEN* hefte 2/2019: 56.

Christensen, A.E. 2019. «Saga Oseberg. (Omtale av) *Thomas Sjøes Finderup: «Saga Oseberg. Rekonstruksjon af et vikingskib»*. Veterania forlag 2018». *KYSTEN* hefte 2/2019: 57.

Christensen, A.E. 2019. «(Anmeldelse av) Boel Bengtsson: *Sailing Rock Art Boats: a re-assessment of seafaring abilities in Bronze Age Scandinavia and the introduction of the sail in the north. Bar Int. Ser. 2865»*. *International Journal of Maritime Archaeology* vol 48/2: 526-527.

Norseng, P. G. 2019. «Cort Adeler på Berg». *Kragerø Blad Vestmar* 7.2. 2019.

Arkeologiske forvaltningsoppgaver

I 2019 ble det i arkeologisk seksjon behandlet 525 plan- og tiltakssaker, og gjennomført 46 registreringsoppdrag. Vi har jobbet med tilrådninger for 12 ulike dispensasjonsundersøkelser, åtte av disse knyttet til skipsfunn i Bjørvika. Med funnmeldinger fra publikum og egne undersøkelser ble det til sammen registrert 27 nye kulturminnelokaliteter.

Den mest omfattende aktiviteten vi har hatt er likevel knyttet til det store utgravningsprosjektet på tomt B8a i Bjørvika. Det ble gjort åtte skipsfunn på tomte, de fleste fra 1500-tallet og ett fra tidlig 1800-tall. Funn av bryggekonstruksjoner bidrar til utvide kunnskapen om de tidlige undersøkelsene vi har gjennomført, og gir et helhetlig bilde av det store bryggeanlegget fra 1500-tallets Oslo før bybrannen i 1624. Spesielt spennende var de mange metallfunnene som ble gjort i de dypeste sjøbunnslagene. Flere typer våpen ble funnet, i form av dolker, sverd og kanonkuler. Funnene forteller om urolige tider i middelalder-Oslo.

Montasje som viser søk med metalldetektor ved Lars Kvernberg (øverst t.v), småfunn av metallgjenstander (øverst t.h), funn av balledolk fra middelalder (nederst t.v) og røntgen av samme balledolk (nederst t.h). Foto: Prosjekt B8a/NMM

Også funnet av 1700-talls-galeasen *Juffrau Elisabeth* i Søgne kommune ga mye publisitet. Det er svært sjelden man gjør funn av så gamle forlis, som ikke er helt eller delvis plyndret av dykkere. *Juffrau Elisabeth* ble funnet av Søgne Dykkeklubb, og sammen med dem skal vi forvalte og formidle dette til et bredt publikum ved hjelp av ROV og fotogrammetri. Prosjektet er støttet av Riksantikvaren.

Gjenstander, foto, arkiv og bibliotek

Foruten ordinær drift, dokumentasjon og forvaltning av museets samlinger er det som tidligere jobbet mye med restanser i alle deler av samlingen. Det omfattende arbeidet med å rydde, sortere og ordne administrasjonsarkivet fortsatte. Biblioteket, som er åpent etter avtale, har hatt 71 eksternt besøkende gjester som har skrevet seg inn i besøksprotokollen på lesesalen. I tillegg kommer museets egne ansatte og faste besøkende, samt de mange henvendelsene pr. telefon og epost.

Dublettsamlingen av bøker og tidsskrifter er gjennomgått, hvorav et titalls titler er kassert. Det er også ryddet i "tripleettsamlingen" av gamle skipsregistre, som er overgitt til venneforeningen. Til sammen 135 bokbind av Lloyd's, Bureau Veritas og DNV skal sendes til Fisher Nautical i England. Bibliotekets tilvekst i 2019 var på 187 bøker, og det ble registrert 122 tidsskriftanalytter i bibliotekbasen.

Som tidligere har avdelingen fått god hjelp av praktikanter og frivillige som har jobbet med arkiv-, foto- og gjenstandsregistrering. Blant materialet som er registrert er deler av Worm-Müller-arkivet og gjenstander og fotografier fra Jan Herman Linge. Frivillige og praktikanter har også jobbet med ordning, pakking og registrering av restanser i arkiv, blant annet arkiver

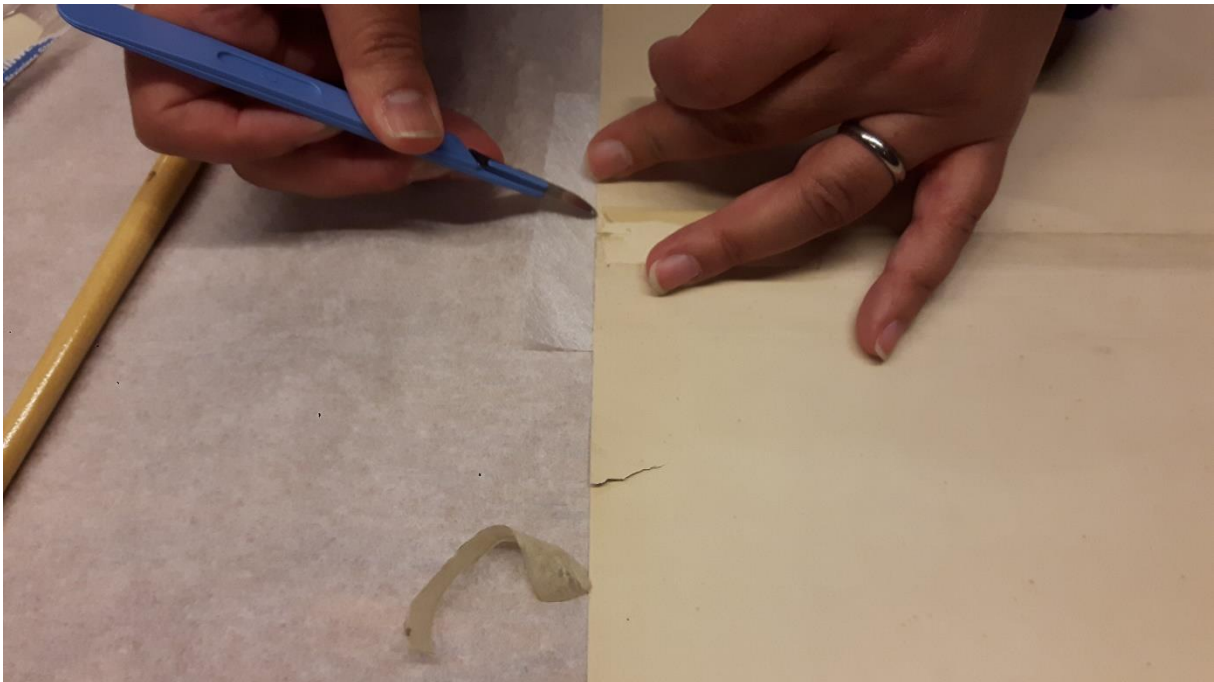
og fotosamlinger etter Belships og Nyland, Sverre Ditlev-Simonsen og mindre samlinger av privatarkiv.

Av tegningsmateriale ble det ny-registrert 95 båttegninger i tegningsdatabasen, hvor det meste er oppmålingstegninger av Kristian Kielland og Arne Emil Christensen.

Revisjonsarbeidet med akvarellsamlingen ble ferdigstilt i 2019. Det er tatt dokumentasjonsbilder, gjort tilstandsvurdering, og akvarellene er lagt i syrefrie omslag.

Museets fotograf har jobbet med gjenstandsfotografering, dokumentasjon og produksjon av fotografier og plakater i forbindelse med arrangementer og prosjekter i stiftelsen.

I 2019 fikk museet midler for å registrere og digitalisere Colin Archers tegningsarkiv. Prosjektansatt Jørgen Sommerfeldt-Colberg har registrert 810 tegninger, hvorav 726 er skannet. Svært mange av tegningene har behov for konservering, men det har det ikke vært mulig å inkludere dette i prosjektet innenfor de midlene man har fått. Museet har fått god hjelp av papirkonservator Sonia Rosende som har rensset og reparert noen av tegningene. I tillegg har Hanna Finborud, også papirkonservator, bistått med råd og hjelp.

Fjerning av lim og tape fra en av de mange tegningene fra Colin Archer.

To fotodatabaser er blitt konvertert fra Filemaker til Primus: NMMs negativsamling inneholder 38 939 fotoposter, og samlingen med regattafotografier fra Abels kunstforlag består av 3264 poster.

Det er også gjort en omfattende ryddejobb i databasen med båt- og skipstegninger som i 2020 skal konverteres til Primus.

I 2019 ble det registrert 120 gjenstander i NMMs samling i Primus. Det ble digitalisert og registrert 1274 fotografier i Primus, blant annet fotomateriale fra Lossen, 2. og 3. Framferd, Belships, Bernhard Færøyvik og Kristian Kielland. I tillegg kommer 1025 digitaliserte historiske fotografier som ikke er registrert i Primus.

Christen Smith og hans Belships var pionerer når det gjaldt sjøtransport av lokomotiver og annen tung last. For flere år siden mottok museet en større fotosamling fra rederiet. Denne samlingen er nå pakket om, registrert og delvis digitalisert.

I KulturNav (og Digitalt Museum) er det publisert 248 personbiografier i Afrikaregisteret. Her ligger nå alle nordmenn vi kjenner til som arbeidet i Kongo, ofte med utspring i skipsfart, fra 1816 til 1930-årene (norske misjonærer kun frem til 1923). Enkelte borgere fra andre nordiske land er med - f. eks. når en norsk person hadde dansk eller svensk ektefelle. Et betydelig materiale er forberedt for publisering i 2020, så arbeidet går videre. Publiseringen på Digitalt Museum har ført til kontakt med 5 etterkommere av Kongofarere, hvilket både har forbedret kvaliteten på publiseringen og hjulpet de som henvendte seg til rikere slektsforskning.

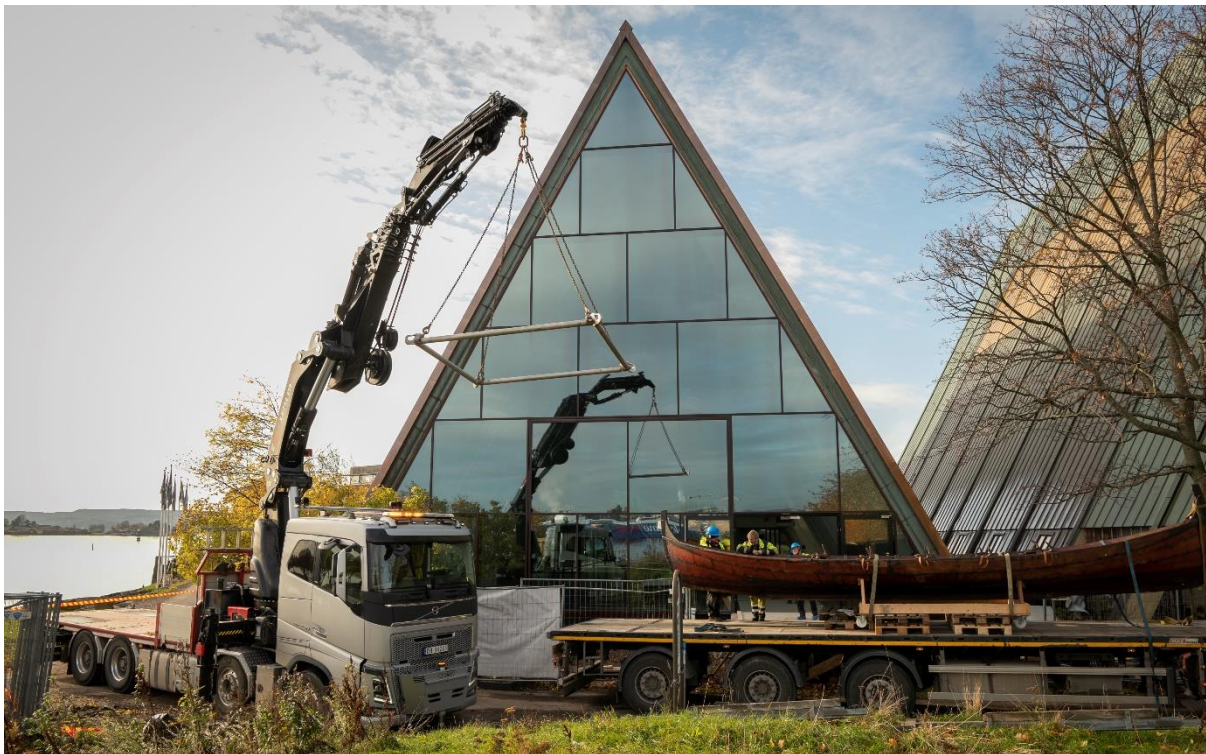
I Damp- og motorskipsregisteret er det publisert 35 fartøy så langt, dels flod- og innsjøfartøy og dels passasjer- og godskipene i trafikk mellom Kongo og Europa. I Seilskipsregisteret er det registrert 1 fartøy. Også arbeidet med fartøyregistrering går videre i 2020.

Arbeidet med å kvalitetssikre opplysninger om damp- og motorskip i museets fotoarkiv fortsatte i 2019. Frakte- og fiskefartøyet Sivert Maan bygget i Svelvik i 1944 var ett av de om lag 900 damp- og motorskip som fikk sin historie nedtegnet.

I løpet av 2019 har stiftelsens rengjøringspersonale rengjort i magasinene. Av nyanskaffelser er det investert i et spesiallaget storformat tegningsskap som er plassert i museets tegningsarkiv.

Konserveringsavdelingen er en fellesavdeling i Stiftelsen Norsk Folkemuseum med ansvar for at det konserveringsfaglige arbeidet i alle stiftelsens enheter utføres i samsvar med felles rutiner. Ut fra de ulike årsplaner lager konservering en prioritert plan for året. Stiftelsens hovedprosjekter er styrende for avdelingens planer. Konserveringsavdelingen har som hovedprioritet så støtte prosjektet båthallen og bidra til den generelle samlingsforvaltningen til

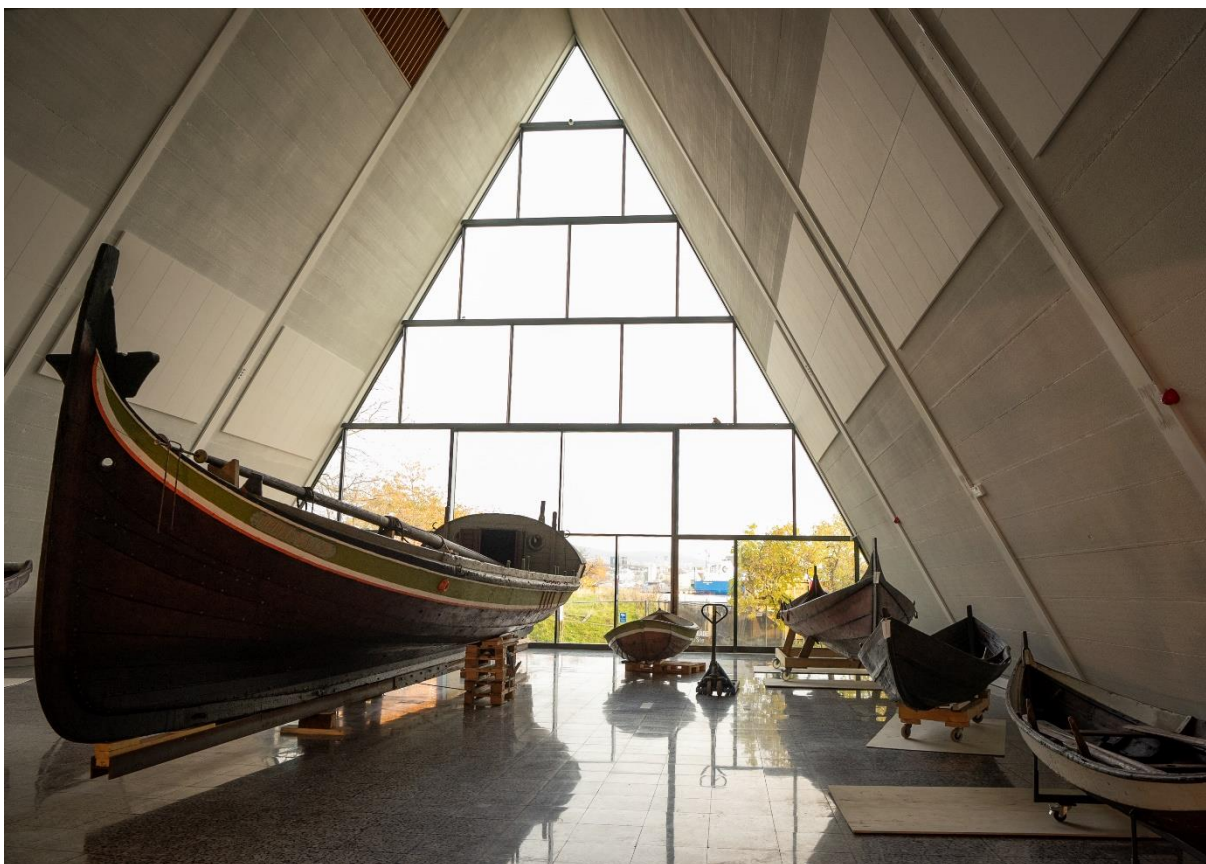
NMM. Sammen med konserveringens ansvarlig for NMM så har avdelingen støttet museet i utlånsaker, konservering av gjenstander i utstillinger, utbedring av magasiner og utstillingsarenaer, forbedring av HMS og IPM relaterte saker, deltagere i utstillingsmøter og støttet Båthallprosjektet. NMM har gjennom året hatt tilgang til ulike faggrupper på konserveringen relatert til arbeid med egen samling.

Det var et omfattende arbeid å flytte båtene tilbake i båthallen; krever både maskin-, hånd- og hjernekraft.

En stor milepæl er nådd! Et stort team av frivillige og ansatte sørget for flyttingen av tradisjonsbåtene tilbake til den nyrehabiliterede Båthallen oktober 2019.

Båtene finner sin plass i den ny restaurerte båthallen.

Gaveliste 2019

Gjenstander og kunst:

Rustin Cassway / RV Exlorer, USA: Gjenstander fra D/S Octavian

Roger Ellingsen: Sydvest og regnfrakk

Nicolai Omejer, Asker: Diplom M/S Kingsville

Arkivalia og foto:

Knut Bang, Oslo

Arne Emil Christensen, Oslo

Ole Hagem Fiske, Bærum

Solveig Hjelde, Oslo

Bjørn Pedersen, Oslo

Tone Bø-Schrøder, Halden

De Sjøkyndiges forbund/Andreas Falkenberg, Sandefjord

Georg Østen Østro, Gol

Jan Erik Øverbye, Oslo

Gaver til biblioteket:

Austefjord museumslag, Volda

Erik Bergman, Stabekk

Knut Brautaset, Grimstad

Odd Figved, Høvik

Gary Gentile, USA
Kari Hajum, Oslo
Bård Kolltveit, Ås
Torgrim Kristoffersen, Gjøvik
Marianne Lundh, Oslo
Nicolai Omejer, Asker
Oslo undervannsklubb, Oslo
Michael Seltzer, Oslo
Trond Anders Svensson, Oslo

Drift og vedlikehold

Driften ved NMM er preget av manglende vedlikehold over lang tid, og gamle tekniske systemer som har gått langt ut over sin forventede levealder. Det innebærer mye ad hoc-oppgaver for Driftsavdelingen for å holde bygget varmt og systemene i drift for den daglige aktiviteten til de ansatte og besøkende. Oppgraderingen av det elektriske anlegget på NMM fase 2 ble ferdigstilt i 2019 med sluttbefaring i januar 2020. Renovering av «Eliasrommet» ble avsluttet i 2019. Brygga til Gjøhavn ble stengt av på grunn av svært rustne bærekonstruksjoner. Betongsøylene som bærer bygget over sjøen ble inspisert av driftspersonellet i november og det anbefales at det settes av midler til en befaring/inspeksjon fra ansvarlig entreprenør/konsulentselskap i 2021.

Driftsavdelingen har flere oppgaver knyttet til arrangementer for publikum og leietakere med rigging og transport av utstyr før og etter arrangementene. Det er gjennomført to ryddedugnader på NMM i 2019.

Våre seilende fartøy

Åke Lindholm har også i 2019 vært skipper på skonnerten *Svanen*. Frivillige med Thoralf Qvale og Knut Von Trepka i spissen har som tidligere år vært meget viktige støttespillere for skuta.

SS Svanen for fulle seil med Skipper Åke Lindholm til rors.

Svanen ble klargjort for sesongen 2019 i tråd med planer og økonomiske rammer. Slippsettingen ble gjennomført i perioden 29. april -4. mai.

Tokt 2019 med SS Svanen:

Uke 24	Elever fra Marienlyst skole
16. juni	Havnelangs
23. juni	Sønsteby-stiftelsen
Uke 26	Ungdomsseilas i samarbeid med Redningselskapet
Uke 27	Elever fra ungdomsskoler i Oslo, finansiert av Legatet av 1886
Uke 31	Bokbåt under Trebåtfestivalen i Risør
Uke 32	Åpent tokt for publikum
Uke 33	Ungdomsseilas i samarbeid med Redningselskapet
Uke 34	Elever fra Vang skole

Matros Morten Midre klargjør Svanen for toktsesongen.

Driften av *Svanen* har vært i henhold til budsjetterte rammer og finansieres gjennom inntekter fra tokt, omsøkte midler fra private og offentlige stiftelser og organisasjoner samt fra museet selv. Dessuten gjør Skonnerten Svanens venneforening samt en rekke veteraner deriblant fra SIOPS en stor og uvurderlig frivillig innsats i driften. Dessverre ble toktsesongen avbrutt mot slutten sesongen da det oppstod problemer med rorinnfestningen.

Fra oktober til desember har skonnerten vært på Engelsviken slipp i Oslofjorden for vedlikehold og istandsetting av rorinnfestning og oppgradering av byssa. Utbedringer skjer i tråd med vedlikeholdsplaner utarbeidet i samarbeid med Hardanger Fartøyvernssenter.

På slutten av året fikk museet en hyggelig melding om at *Svanen* mottok 1 million kroner til nødvendig vedlikehold og utbedringer gjennom prosjektet «Med vind i seilene på SS Svanen» fra Sparebankstiftelsen DNB. Målet er å fortsette å gi gode seilingsopplevelser til ungdom og utsatte grupper, med vekt på natur, kultur, natur og friluftsliv og oppleve mestring, samhold og tilhørighet. I tillegg fikk Svanen tilslag på søknad om midler fra Oslo kommune og prosjektet «Veteraner på Svanen».

RS1 Colin Archer

Museets redningsskøyte RS1 *Colin Archer* driftes etter avtale med NMM av Knut von Trepka. Skøyta lå sist vinter som vanlig i opplag i bøya ved Ormøya. Hele båten inkl. riggen var dekket av presenninger med god lufting. Båten er nå tørr og fin. Vinteren medførte ingen problemer.

Følgende arbeider ble utført i løpet av vår og sommer:

- Vinterpresenninger ble rigget ned og lagret.
- Vasket hele båten utvendig og innvendig.
- Malt fribord.
- Limt endel plugger i fenderbord og malt dette.
- Pusset opp noen rundholter.
- Tjæret taljerep, kledninger og bendslinger på stående rigg.

- Overhalt og pusset opp endel blokker.
- Skiftet endel løpende rigg.
- Reparert den ene fokkeskjøteblokka som var sprukket.
- Montert en midlertidig gråvannstank til den ene dekkspumpa og reparert sugeslangen til denne.
- Generell oppussing av båten.
- Montert hevertstopper (Gardena) på inn og utløp til wc.
- Overhalt vannkran på wc servant.
- Omarbeidet feste for sjøvanns kjølepumpe som er i konflikt med lensepumpe.
- Periodisk vedlikehold av motor.
- Slippsetting og bunnsføring på Promhavn Slipp.
- Skiftet sinkanoden under propellen.
- Smurt propellen med spesialfett.
- Pusset opp jolla.
- Skilt med «Vernet av Riksantikvaren» er anskaffet og montert.

Sommerens seilaser gikk først nedover Svenskekysten, Koster - Strømstad – Lyskil med deltagelse i Nordisk Segelskutetreff. Deretter Sannes - Verdens Ende - Ulsholmen – Hamburgsund - Fredrikstad – Oslo. Deretter Storsand - Risør Trebåtfestival – Tønsberg Oslo.

RS1 *Colin Archer* har i sommer deltatt ved:

- Trutningsseilasen, singelhanded kun *Colin* og *Bauta*.
- Hurum Trebåtfestival med regatta.
- Segelskutetreffen 2019 i Lysekil
- Risør Trebåtfestival
- Toddyseilasen SSCA

Et stort antall mennesker har studert båten fra kai under disse arrangementene og ca 410 personer har vært på omvisning eller medseilere ombord.

Websiden www.colinarcher.no har vært forholdsvis statisk siste året, og er besøkt ca. 450 ganger, hvorav over 45 % er fra utlandet, siden november 2018. Besøktallet er litt lavere det siste året, men det er som ventet, siden vi bruker mer ressurser på *Colin Archers* Facebook-side. Facebooksiden følges per dags dato av 1494 personer over hele verden. Det er en økning på 100 personer siden november 2018. Vi publiserer på engelsk, og tiltrekker oss dermed et adskillig større publikum. Vi lager også filmer på YouTube, der den mest sette er filmen fortsatt er Tall Ships Race 2014 som er spilt av over 31.000 ganger. Filmen der vi setter seil er også mye sett, ca 12.000 visninger. Til sammen er våre filmer om RS1 *Colin Archer* sett ca 65.000 ganger, en økning på 17.000 siste året. Dette er en viktig del av formidlingsansvaret vi har for båten.

Colin Archer har nå gått i vinteropplag ved Ormøya. Jolla er fraktet til låven på Storsand og klargjøres for en større oppussing. Vintertaket er rigget opp og dekker også hele riggen. Motor etc. skal klargjøres for vinteren.

S/Y Venus

S/Y *Venus* driftes etter avtale med NMM av Thoralf Ulrik Qvale med familie. Overvintringen i boblehavnen på Skarpsno i Frognerkilen ga ingen problemer.

Båten var som vanlig på land på Blommenholm i slutten av mai. Vanlig vårvedlikehold ble gjennomført av familien i stort sett brukbart vær. Dekket ble lakkert opp med tre strøk lakk, skutesiden malt, rekkebord malt, rundholdt lakkert to strøk, montert flere USB ladere og undervannskroget ble spylt, skrapet, pusset, primet og stoffet. Navigasjonselektronikk ble gått over og fikset opp av Navy. Vi sliter fortsatt med at lakken på dekket slipper rundt natene. Dette er høyst sannsynlig fordi natemassen begynner å bli gammel og har endret konsistens. Det er også skiftet ca 30 meter natemasse. Men problemet er generelt og vedvarende og situasjonen forverres raskt og det må gjøres en grundig istandsetting ved å skifte om all natemasse i dekket. Det er derfor innhentet tilbud på å skifte natemasse og søkt Riksantikvaren om støtte.

Fartøyet er fortsatt ellers i meget god stand. Det er ingen lekkasjer i dekk og kapp. Skroget har bare helt ubetydelige lekkasjer i fribordet tidlig i sesongen. Riggen er i meget god stand, og piggfallet er byttet.

Seilsesongen i år har vært fin. Båten har vært i bruk fra mai til hun ble pakket inn i slutten av oktober. *Venus* har i år seilt noen regattaer med ok resultater. Under Trutningseilassen lå hun på land, fikk tredje plass i SSCA regatta under Sætre trebåtfestival og andre i Færderseilassen. Hun deltok også i Toddyseilassen. Sommerturen i år gikk sammen med SSCA samseilas på Svenskekysten før vi avsluttet ferien med en liten tur nedover sørlandet.

Venus gikk i vinterhavn i slutten av oktober, vintertak ble rigget opp, oljen på motoren skiftet, samt olje- og diesel filtere. Motoren og undervanns-skroggjennomføringer er frostsikret med glykol og varmekabler. Det meste av løst utstyr er tatt på land og i hus, - inkl alle tekstiler, puter, madrasser, trallverk, bommer og seil. Et apparat for luftavfukting ble satt om bord og vil holdes i gang frem til det blir kuldegrader. Bobleanlegget i havna skal være i god stand og porten til flytebyggene er alltid låst. Anlegget patruljeres hver natt av et Vaktfirma, det er montert videoovervåking av byggene, og havnesjefen er daglig tilstede. *Venus* får jevnlig tilsyn også av familien.

Venus har i år ikke deltatt på noen festivaler, men det har vært bra med besøk ombord. Venus har også en Facebookside som vi benytter til å legge ut bilder og historier om båten. Denne følges nå av 456 personer.

Oversikt over frivillige

BåtLab'en

Christiensen, Arne Emil
Douglas, John
Folkner, Jan
Lossius, Arne

Malm, Bengt
Omre, Stein-Morten
Svensson, Trond
Wasserfall, Johan

Barnas Båtverksted

Bahrawi, Awad
Gløersen, Terje
Gulliksen, Martin
Hansson, Rolf
Hovland, Egil M
Killengren, Kari
Killengren, Odd
Klem, Per
Legaard, Kirsten
Lørange, Christian
Løvdal, Helge K
Malm, Bengt

Myrholm, Thore
Nyborg, Chris
Omre, Stein-Morten
Pedersen, Bjørn
Riseng, Bjørn
Svensson, Trond A
Ulland, Leif
Ulriksen, Ulf
Vig, Gustav
Wasserfall, Johan Trolle
Wellèn, Jan
Wiel, Eric

Bibliotek, foto og arkiv

Drefvelin, Kirsten
Fiske, Ole Hajem
Gulliksen, Martin
Kvaal, Rita
Løvdal, Helge

Malm, Bengt
Pedersen, Bjørn
Sandin, Roger
Vig, Gustav

Svanen

Burud, Lars Erik
Dreyer, Nicholas Heimgard
Hunstad, Nils Jacob
Juau, Chia Yi
Lang, Mikael Andre
Mesøy, Kenneth
Midre, Morten

Myrvold, Knut Magnus
Riseth, Knut
Skarning, Jakob Andersen
Svendsen, Jonas
Wågsås, Knut Olav
Wågsås, Ronja Kamilla K.